

|                            |                                |
|----------------------------|--------------------------------|
| Súd:                       | Najvyšší súd SR                |
| Spisová značka:            | 5Cdo/33/2017                   |
| Identifikačné číslo spisu: | 8112244072                     |
| Dátum vydania rozhodnutia: | 28.02.2018                     |
| Meno a priezvisko:         | JUDr. Helena Haukvitzová       |
| Funkcia:                   | sudca                          |
| ECLI:                      | ECLI:SK:NSSR:2018:8112244072.1 |

## UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Heleny Haukvitzovej a členov senátu JUDr. Sone Mesiarkinovej a JUDr. Danice Kočičkovej, vo veci navrhovateľky G. F., bývajúcej v J., proti osobe povinnej platiť výživné A. Y. X. bývajúcemu v J., zastúpenému advokátom JUDr. Ladislavom Scholczom, so sídlom v Košiciach, Krmanova 16, o zvýšení výživného, vedenej na Okresnom súde Prešov pod sp.zn. 27P/504/2012, o dovolaní osoby povinnej platiť výživné proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 26.júla 2016 sp.zn. 21Co/261/2015, takto

### rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

### Odôvodnenie

1. Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 28. apríla 2015 č.k. 27 P 504/2012-745 a/ zmenil rozsudok Okresného súdu Prešov z 30. mája 1997 č.k. 21Nc 243/96-23 tak, že zvýšil výživné osoby povinnej platiť výživné (ďalej len „povinný“) pre navrhovateľku zo sumy 53,11 € (1 600 Sk) mesačne za obdobie od 1. marca 2011 do 31. augusta 2013 na sumu 200 € mesačne a od 1. septembra 2013 do budúca na sumu 150 € mesačne k rukám navrhovateľky vždy do 15-teho dňa v mesiaci vopred, b/ dlžné výživné za obdobie od 1. marca 2011 do 30. apríla 2015 pre navrhovateľku vo výške 4 550,54 € povolil povinnému splácať v 100 € mesačných splátkach, spolu s bežným výživným pod následkom straty výhody splátok, až do úplného vyrovnania dlhu, c/ v prevyšujúcej časti návrh matky a navrhovateľky zamietol, d/ rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. V odôvodnení uviedol, že na základe vykonaného dokazovania bolo preukázané splnenie podmienok pre zvýšenie výživného v prospech navrhovateľky z dôvodu podstatnej zmeny pomerov na jej strane, ktoré spočívali vo zvýšených nákladoch na špeciálnu stravu, ako aj v zvýšení nákladov súvisiacich s návštevou záujmových krúžkov. Zároveň súd zohľadnil, že v priebehu konania navrhovateľka začala navštevovať vysokú školu. Pri úprave výšky výživného prihliadol aj na zmenu pomerov na strane povinného, ktorému zostala jediná vyživovacia povinnosť voči navrhovateľke. S poukazom na ustanovenia § 62 ods. 1, 2, 3, 4, § 75 ods. 1, 2, § 78 ods. 1 a 3 zákona č. 36/2005 Z.z. Zákona o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „Zákon o rodine“) súd zvýšil

výživné tak, ako je uvedené vo výrokovej časti rozhodnutia. Vzhľadom na výšku príjmov povinného povolil povinnému splácať dlžné výživné za obdobie od 1. marca 2011 do 30. apríla 2015 v celkovej sume 4 550,54 € v 100 € mesačných splátkach tak, aby celkovú sumu dlžného výživného splatil do ukončenia štúdia navrhovateľky. O trovách konania rozhodol podľa § 146 ods. 1 písm. a/ O.s.p. Proti tomuto rozsudku podala odvolanie navrhovateľka.

2. Krajský súd v Prešove rozsudkom z 26. júla 2016 sp.z. 21Co/261/2015 zmenil napadnutý rozsudok vo výroku o dlžnom výživnom tak, že zmenil lehotu na plnenie a odporcovi uložil povinnosť zaplatiť dlžné výživné vo výške 4 550,54 € v mesačných splátkach po 500 € spolu s bežným výživným pod následkom straty výhody splátok až do úplného vyrovnania dlhu (§ 388 CSP). V prevyšujúcej časti odvolacie konanie zastavil v zmysle § 369 CSP (vzhľadom na späťvzatie odvolania navrhovateľkou vo vzťahu k výrokom o zvýšení výživného a o zamietnutí návrhu v prevyšujúcej časti) a potvrdil rozsudok vo výroku o trovách konania (§ 387 ods. 1 CSP). V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že predmetom odvolacieho prieskumu bolo stanovenie lehoty na plnenie dlžného výživného, keď odvolateľka namietala, že je v schopnostiach a možnostiach povinného zaplatiť dlh v kratšej lehote. Odvolací súd sa stotožnil s názorom súdu prvej inštancie, že nie je v možnostiach a schopnostiach povinného dlžné výživné splatiť jednorázovo, vychádzajúc z jeho príjmov, odôvodnených výdajov a majetkových pomerov. Pri rozhodovaní o lehote plnenia dlžného výživného však vychádzal z povahy prejednávanej veci a prihliadol na okolnosť, že návrh bol podaný v roku 2012, t.j. po uplynutí dlhšej doby od poslednej úpravy výživného. Zohľadniť bolo tiež potrebné skutočnosť, že na strane oprávnenej došlo k výraznej zmene pomerov, pričom oprávnená bola v prevažnej miere odkázaná výlučne na výživu zo strany matky, a to až do času nadobudnutia plnoletosti. Povinný vzhľadom na zvyšujúci sa vek dieťaťa mohol legitímne očakávať, že v dôsledku zvyšovania sa jej potrieb dôjde aj k úprave výšky výživného. Zdôraznil, že dlžné výživné má pri zohľadnení všetkých okolností prioritu pred ostatnými výdajmi povinného a zároveň bol toho názoru, že stanovená výška splátok neohrozi uspokojovanie základných potrieb povinného. Z týchto dôvodov dospel odvolací súd k záveru, že súdom prvej inštancie určená lehota na plnenie dlžného výživného je neprimerane dlhá a nekorešponduje s účelom výživného, ktorým je zabezpečenie potrieb navrhovateľky, preto napadnuté rozhodnutie zmenil v tejto časti tak, ako je uvedené vo výrokovej časti. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 57 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“).

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal povinný (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie v časti výroku, ktorým odvolací súd zmenil výrok rozsudku súdu prvej inštancie a uložil mu povinnosť zaplatiť dlžné výživné vo výške 4 550,54 € v mesačných splátkach po 500 € spolu s bežným výživným pod následkom straty výhody splátok. Žiadal odložiť vykonateľnosť rozhodnutia a rozhodnutie odvolacieho súdu v napadnutej časti zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania vyvodzoval z ustanovení § 420 písm. f/ CSP, ako aj § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Opodstatnenosť dovolania podľa dovolateľa vychádza z toho, že odvolací súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci a nesprávnym procesným postupom sa dopustil porušenia práva na spravodlivý proces. Vytýkal odvolaciemu súdu, že výška splátok ním určeného dlžného výživného nenachádza oporu v zistenom skutkovom stave, nakoľko súd nemôže priznať platenie splátok dlžného výživného vo výške, ktorá dostane povinného do finančnej núdze, ako sa tak stalo v tomto prípade, čím sa napadnuté rozhodnutie dostáva aj do rozporu s dobrými mravmi. Odvolací súd neuviedol konkrétnu okolnosť, ktorá by bola relevantná a podporovala jeho rozhodnutie; ak chcel zvýšiť výšku splátky dlžného výživného o 500%, mal sa pokúsiť doplniť dokazovanie o skutočnosti, ktoré by túto výšku aj reálne odôvodňovali. Nariadením pojednávania a pokusom o doplnenie dokazovania by tak dovolateľ dostal priestor argumentovať proti záverom odvolacieho súdu. Zároveň považoval napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu za prekvapivé, založené na odlišných skutočnostiach, než boli posudzované súdom prvej inštancie, ktoré nemal dôvod namietat' a vyjadrovať sa k nim. Namietal tiež nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu. V ďalšom dovolateľ napádal správnosť právnych záverov odvolacieho súdu a tvrdil, že pri posúdení dĺžky obdobia splácania dlžného výživného sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu.

4. Navrhovateľka vo svojom vyjadrení k podanému dovolaniu uviedla, že rozhodnutie

odvolacieho súdu je vecne správne a založené na správne zistenom skutkovom stave. V dovolaní povinný prihliada len na uspokojovanie svojich potrieb a na pokrytie jej potrieb vôbec neberie ohľad. Poznamenala, že povinný (otec) jej celé roky platil nízke výživné 53,11 €, pričom inú vyživovaciu povinnosť nemal. Vzhľadom na výraznú zmenu pomerov mohol legitímne očakávať, že dôjde k zmene pôvodne stanoveného výživného a vznikne mu dlh na výživnom.

5. Dovolateľ v replike zotrval na namietaných dovolaciach dôvodoch s tým, že splátky dlžného výživného navrhovateľke poukazuje z obavy, že táto by iniciovala exekučné konanie, čo by znamenalo len ďalšie zvýšenie nákladov na jeho strane. Tieto splátky hradí len za cenu vlastného zadĺženia.

6. Na konanie vo veciach výživného plnoletých osôb sa s účinnosťou od 1. júla 2016 vzťahuje zákon č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“). Ak tento zákon neustanovuje inak, na konanie podľa neho sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku (§ 2 ods. 1 CMP). To platí i pre konanie o dovolaní.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podal v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) účastník konania zastúpený v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) dovolací súd uvádza nasledovné:

8. V danom prípade bolo dovolanie podané po 1. júli 2016, kedy nadobudol účinnosť nový civilný procesný kódex. Aj za účinnosti CSP treba dovolanie považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie aj podľa novej právnej úpravy nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (napr. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012). Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci odvolacieho súdu (1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 209/2015, 3 Cdo 308/2016, 5 Cdo 255/2014).

9. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

10. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

11. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa dovolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

12. Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v

tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací důvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

13. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

14. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

15. Povinný prípustnosť podaného dovolania vyvodzuje z § 420 písm. f/ CSP a zároveň z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

16. Z ustanovení CSP, ktoré sa vzťahujú na dovolacie konanie, nevyplýva jednoznačne, či prichádza do úvahy súbežné uplatnenie prípustnosti dovolania v zmysle § 420 CSP, ako aj v zmysle § 421 CSP.

17. Otázka možnosti súbežného uplatnenia dôvodov prípustnosti dovolania v zmysle týchto ustanovení CSP bola riešená veľkým senátom občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu, ktorý v uznesení z 19. apríla 2017 sp.zn. 1 VCdo 2/2017 konštatoval, že: a/ kumulácia dôvodov prípustnosti dovolania v zmysle § 420 a § 421 CSP je neprípustná, b/ ak sú v dovolaní súbežne uplatnené dôvody prípustnosti podľa oboch uvedených ustanovení, dovolací súd sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí len na posúdenie prípustnosti dovolania z hľadiska § 420 CSP, c/ ak sú v dovolaní uplatnené viaceré vady zmätočnosti uvedené v § 420 písm. a/ až f/ CSP, dovolací súd sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí výlučne na skúmanie prípustnosti dovolania z hľadiska existencie tej vady zmätočnosti, ktorá je v tomto ustanovení uvedená na prednejšom mieste.

18. Uvedeným rozhodnutím veľkého senátu, ktoré je dostupné aj na internetovej stránke najvyššieho súdu ([www.nsud.sk](http://www.nsud.sk)), sú senáty najvyššieho súdu viazané (§ 48 ods. 3 veta prvá CSP).

19. Trojčlenný senát 5 C najvyššieho súdu, riadiac sa právnymi závermi vyjadrenými v označenom rozhodnutí veľkého senátu, skúmal prípustnosť dovolania povinného len podľa ustanovenia § 420 písm. f/ CSP (nezaoberal sa teda prípustnosťou jeho dovolania z hľadiska § 421 ods. 1 písm. a/ CSP).

20. Základným (a spoločným) znakom všetkých rozhodnutí odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné podľa § 420 CSP, je to že ide buď o rozhodnutie vo veci samej, alebo o rozhodnutie, ktorým sa konanie končí. V prípade, že dovolateľ vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 420 CSP, dovolací súd skúma prednostne, či ide o rozhodnutie v ňom uvedené; k preskúmaniu opodstatnenosti argumentácie dovolateľa o existencii procesnej vady konania v zmysle § 420 písm. a/ až f/ CSP pristupuje dovolací súd len vtedy, ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo o rozhodnutie, ktorým sa konanie končí. Ak je dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré nie je rozhodnutím vo veci samej, ani rozhodnutím, ktorým sa konanie končí, je z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. a/ až f/ CSP irelevantné, či k dovolateľom namietanej procesnej vade došlo alebo nedošlo.

21. V danom prípade dovolateľ uplatnil dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f/ CSP a napadol ním rozsudok vo výroku, ktorým odvolací súd zmenil rozhodnutie súdu prvej inštancie v časti lehoty na plnenie splátok dlžného výživného určenej v zmysle § 232 ods. 3 CSP. Za vec samu sa nepovažuje výrok o stanovení dlhšej ako zákonnej lehoty na plnenie alebo povolenie splátok v zmysle § 232 ods. 3

CSP a takéto rozhodnutie nie je ani konečným rozhodnutím vo veci samej (viď publikáciu Civilný sporový poriadok, Komentár, C. H. Beck, Praha, 2016, str. 1353, ako aj publikáciu Občanský soudní řád, Komentár, Praha, 2009, diel II, str. 1214). Je tomu tak preto, lebo nejde o rozhodovanie o hmotnoprávných nárokoch strán, ale o procesnoprávných otázkach, o ktorých ak by sa rozhodovalo samostatne, tak by sa o nich rozhodovalo uznesením (viď publikáciu Civilní právo procesní, Praha, 2008, str. 289). Určenie dlhšej lehoty na plnenie a splátok súdom totiž nie je závislé od hmotného práva, podľa ktorého sa posudzuje meritum veci, ale jej právnym základom je procesnoprávne ustanovenie § 232 ods. 3 CSP (podľa predchádzajúcej úpravy § 160 ods. 1 O.s.p.). Táto časť rozhodnutia, i keď je zahrnutá do výroku rozsudku, má vo vzťahu k meritu veci len akcesorický charakter a v konečnom dôsledku je od hmotnoprávných nárokov uplatnených žalobou (návrhom) úplne nezávislá; t.j. súd o nej rozhoduje na základe posúdenia celkom odlišných skutočností než je tomu v prípade žalobných nárokov a nezávisle od samotného rozhodnutia o merite veci. Keďže napadnutá výroková časť rozhodnutia odvolacieho súdu nie je vecou samou a v tejto časti nejde ani o konečné rozhodnutie vo veci samej, prípustnosť dovolania podaného proti nej z ustanovenia § 420 CSP nemožno vyvodiť.

22. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd dospel k záveru, že prípustnosť dovolania povinného z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP nevyplýva, preto jeho dovolanie odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP.

23. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

24. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

#### **Poučenie:**

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.